

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 613/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov **1/ Súkromnej strednej umeleckej školy, IČO 31 752 608, Ivánska cesta 21, Bratislava, 2/ Nadácie strednej školy výtvarných umení – súkromná v likvidácii, IČO 31 744 354, Vyšehradská 15, Bratislava, a 3/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],** zastúpených advokátom JUDr. Jindřichom Stoszekom, P. O. BOX 79, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-15C/601/2015 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-15C/601/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-15C/601/2015 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadost'učinenie každému z nich po **3 500 eur**, ktoré im **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. novembra 2024 domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Tiež navrhovali prikázať mestskému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov, priznať finančné zadosťučinenie spolu 15 000 eur a náhradu trov konania.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že od 25. septembra 2015 sa sťažovatelia domáhajú náhrady škody spôsobenej opakovaným nesprávnym úradným postupom orgánov verejnej moci proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.
3. Sťažovatelia namietajú celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako deväť rokov. Tvrdia, že v konaní došlo k trojnásobnej zmene zákonného sudcu. Ich sťažnosti pre nečinnosť predsedníčka mestského súdu listom sp. zn. Spr 448/24 z 24. septembra 2024 nevyhovela. Sťažovateľ 3 žiada zohľadniť osobitne jeho vek 69 rokov.
4. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 613/2024 z 26. novembra 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v celom rozsahu.
5. Mestský súd vo vyjadrení uznal, že zo strany pôvodného okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v súdnom konaní najmä v období od 16. októbra 2015 do 13. januára 2020. Podľa tvrdení mestského súdu k celkovej dĺžke konania prispela opakovaná zmena zákonného sudcu. Poznámene, že termín pojednávania je nariadený na 3. marec 2025 a súčasný postup mestského súdu hodnotí ako plynulý a súladný so zásadami hospodárnosti a rýchlosti konania.

II.

Posúdenie ústavnej sťažnosti

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Nevedalová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne nález sp. zn. IV. ÚS 465/2022).
7. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako deväť rokov ústavný súd bližšie neskúmal jednotlivé úkony mestského súdu. Mestský súd ani nenamietal výrazné obdobie nečinnosti od 16. októbra 2015 do 13. januára 2020.

8. V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu (III. ÚS 243/2017, III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych prietáhov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (II. ÚS 432/2024). Ak teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy dosiahne takú intenzitu, že to zo strany príslušného všeobecného súdu signalizuje až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 661/2022). Tento článok ústavy ale nebol zo strany sťažovateľov v ústavnej sťažnosti namietaný [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

9. Trvanie súdneho sporu výrazne vybočilo z rámca požiadavky dosiahnutia právoplatného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote. Nečinnosťou mestského súdu (pôvodne okresného súdu) došlo v namietanom konaní k extrémnym prietáhom. Ústavným súdom posúdené okolnosti zjavne odôvodňujú vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

10. Ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu mestskému súdu vo veci konať [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde], čomu prekážkou nie je nariadený termín pojednávania na 3. marec 2025, keďže takou prekážkou je až právoplatne rozhodnutá vec vrátane náhrady trov konania.

III.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

11. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia spolu 15 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). O takýto prípad bez pochybnosti ide aj v preskúmvanej veci. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predmet posudzovaného konania, povahu a význam dotknutých práv, namietanú dĺžku konania, ako aj vlastnú judikatúru týkajúcu sa výšky priznávaného finančného zadosťučinenia (III. ÚS 336/2021, III. ÚS 590/2022, III. ÚS 108/2023), ústavný súd považoval za spravodlivé priznať každému sťažovateľovi 3 500 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde] a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

12. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené

v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti). Spolu tak náhrada trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby predstavuje 856,75 eur vrátane 20 % DPH. Podanie ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľov bolo spojené so zhodnou argumentáciou. Sťažovateľom poskytnuté právne služby nevyžadovali osobitný prístup. Preto nebol dôvod zvýšiť základnú sadzbu tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, keďže niet rozdielu v tom, či bola právna služba poskytnutá jednému alebo dvom sťažovateľom (porov. III. ÚS 423/2024).

13. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu